

ÅRSSKRIFT 2021

Fugleværnsfonden

For fugle, for folk, for fremtiden

HVEM ER VI?

Fugleværnsfonden er en almennyttig, erhvervsdrivende naturfond etableret af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i 1966. Fugleværnsfonden har virket som selvstændig almennyttig fond siden 2006.

VI VÆRNER OM DANMARKS FUGLE OG NATUR

Fugleværnsfondens formål er dels at værne om Danmarks fugle, blandt andet ved at medvirke til at bevare eller skabe vigtige fugleområder, især for truede og sårbare arter, og dels at foranstalte naturformidling fra fondens naturreservater.

FRISTEDER

Fugleværnsfonden ejer og administrerer i dag 23 naturreservater på over 1000 hektar spredt over hele landet (se kort på bagsiden). På disse fristeder kan fuglene finde skjul, redesteder og føde. Tilsammen rummer naturreservaterne de fleste typer dansk natur med hovedvægt på de særligt truede naturtyper: enge, moser, overdrev, rigkær, strandenge, kystlaguner, kystfugleøer og naturskov. Flere naturreservater har status som fuglelokaliteter af både national og international betydning.

REN OG RIG NATUR

I naturreservaterne gennemføres en aktiv naturgenopretning og -pleje, eksempelvis i form af rydning af uønsket opvækst, vandstandsregulering og etablering af yngleøer. De fleste enge og strandenge afgræsses eller også foretages høslæt. Gødning og sprøjtemidler anvendes ikke. På denne måde sikrer vi optimale levevilkår for de vilde fugle samt andre dyr og planter.

ENGAGEREDE FRIVILLIGE

Der er knyttet lokale arbejdsgrupper til 18 af vores naturreservater. På frivillig basis udfører grupperne en lang række praktiske arbejdsopgaver. Det kan fx være forskellige naturplejeopgaver, vedligeholdelse af fugletårne, optælling af fugle og gennemførelse af ture for gæsterne. Det kræver ingen særlige forudsætninger at være med i en arbejdsgruppe, bortset fra lysten til at yde en engageret indsats for naturen og fuglene i samarbejde med andre. Hvis du har lyst til at være en del af en arbejdsgruppe og gøre en forskel for fuglene i et af vores naturreservater, er du altid velkommen til at henvende dig til Fugleværnsfondens sekretariat.

MÅLRETTET NATURFORVALTNING

I alle naturreservater foretages en løbende overvågning af ynglefuglene og visse steder også af de rastende fugle samt padde og planter. Undersøgelserne danner grundlag for udarbejdelsen af langsigtede, målrettede plejeplaner for hvert område. Planerne er et vigtigt instrument for Fugleværnsfondens naturforvaltere og for arbejdsgrupperne.

Redaktion, korrektur og forsendelse:

Martin Iversen, ansvarshavende
Kristian Dammand Nielsen, direktør
Hanne Havemose, redaktør
Allan Gudio Nielsen, naturvejleder
Jørn Dyhrberg Larsen, naturforvalter
Maja Lindholm Kvamm, studentermedhjælper
Ellen Hansen, frivillig

Layout og tryk: Hanne Havemose/STEP
Årsskriftet udgives af: Fugleværnsfonden
ISSN: 2445-7809

For- og bagsidefoto:

Skestork og rovterne af Allan Gudio Nielsen

STØT FUGLEVÆRNSFONDEN

Dit bidrag er afgørende for hvor meget natur, vi skal have.

Du kan støtte via:

BANK: reg.nr. 8401 kontonr. 104 5329 (også muligt via hjemmeside)
MOBILEPAY: bidrag overføres til 90682

Se www.fuglevaernsfonden.dk for flere støttemuligheder

FRIVILLIGE - FUGLE

Fugle uden frivillige ... nej, det harmonerer ikke.

Frivillige uden fugle ... det dur heller ikke.

Fuglene trækker vores frivillige hjælpere ud i den friske luft. Der hvor naturen trives, blomsterne står i fuldt flor og fuglefløjt fornøjer.

Der skal ryddes buske og ryddes op. Der skal saves og hamres på tårne og gangbroer. Hegn og stier skal synes. Der skal tælles, føres tilsyn og formidles. Naturen og fuglene får en håndsrækning, så alle kan føle sig velkomne i Fugleværnsfondens naturreservater. Det og meget andet sørger vores 250 frivillige fuglevenner for. De leverer en meget værdifuld og vigtig indsats.

Naturen og fuglene betaler tilbage. Det giver begejstring og glæde at besøge vores naturreservater. Her er arbejde, fællesskab og talrige oplevelser, for her trives naturen og fuglene.

Frivilligheden foregår også indendørs. Både når naturreservaternes arbejdsgrupper holder møder, og når frivillige giver et værdifuldt nap med på kontoret, men i høj grad også når fondens bestyrelse mødes. Ingen vederlag eller honorar. Blot en frivillig indsats.

Det er et særkende for Fugleværnsfonden.

Frivillighed er også kodeordet for ethvert bidrag til Fugleværnsfonden. Arbejdet for bedre vilkår for naturen og fuglelivet er ikke gratis. Det kræver en konstant indsats, som forudsætter solid økonomi.

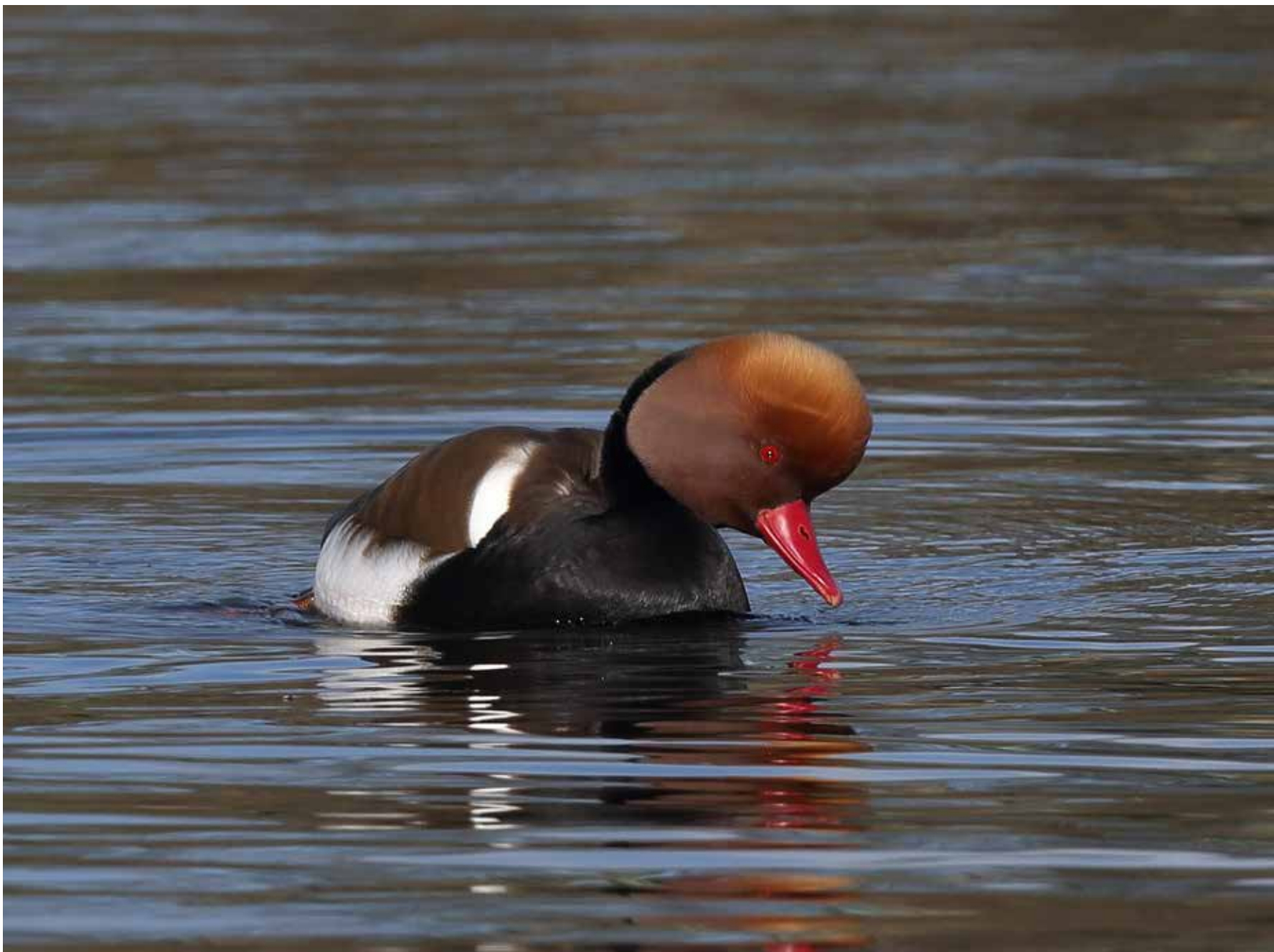
Vi glæder os over den stigende interesse for fuglesagen. Over de mange oplevelser, som stadig flere gæster får på naturreservaterne. Vi glæder os over den store opbakning og siger tusinde tak til alle for ethvert bidrag – stort eller lille – økonomisk eller på anden vis. Naturen og fuglene betaler tilbage med store oplevelser.

Fugle og frivillighed følges ad.

Martin Iversen
Formand

INDHOLD

- 4/ EN ELEGANT AND VENDER TILBAGE
- 6/ KASSESUCCES I RUSLAND
- 8/ TRUT MED SEBASTIAN I FRONT
- 10/ DET BLITZEDE PÅ HYLLEKROG
- 11/ VI ELSKER VETERANER
- 12/ EJ BLOT TIL PYNT
- 14/ SKESTORKEN BREDER SIG
- 16/ NY FUGLEFORVALTNING
- 18/ ODDER I TRYGGELEV NOR
- 19/ BIDRAG
- 19/ KRATLUSKERSTI
- 19/ SØRGEKÅBETRÆK
- 20/ SANGLÆRKELAND
- 20/ NYT TÅRN PÅ NYORD
- 21/ FUGLEBEVISER
- 22/ ØKONOMISK BERETNING
- 22/ NYT FRA SEKRETARIATET
- 23/ FONDE, STØTTER OG DONATORER
- 23/ SEKRETARIAT OG BESTYRELSE

FUGLENE

Rodhovedet and, han. Foto: Allan Gudio Nielsen

EN ELEGANT AND VENDER TILBAGE

Et af Fugleværnsfondens mindre kendte naturreservater har fået fint besøg. Og mere end det. I Nakskov Indrefjord på Vestlolland har man denne sommer kunne nyde rødhovedet and med unger - for første gang i 50 år!

Af Jørn Dyhrberg Larsen

Det oversete åndehul

Det er de færreste, der ved, at går man gennem Nakskov By ud mod fjorden, så ender man ved et af Fugleværnsfondens naturreservater. Her ligger Nakskov Indrefjord, som består primært af rørskov og lavvandet sø, hvoraf Fugleværnsfonden ejer 10 hektar i den sydligste del. Indrefjorden er med sit ferske vand kendt for sine mange aborrer og enkelte store gedder. Og så vandfuglene. Blishønen er den talrigeste ynglefugl, dernæst toppet lappedykker, som nyder godt af fjordens ferske fisk. Men også knopsvane, grågås, skeand, rørhøne, knarand og vandrikse yngler med adskillige par. Og nu kan naturreservatet så også bryste sig af genkomsten af en smuk andefugl, som er vendt tilbage for at yngle efter mange års fravær.

En smuk og eksotisk art

Rødhovedet and er en karismatisk and. I pragt dragten lyser hannen op med sit knaldrøde næb, orangerøde hoved og hvide tegninger på vinger og flanker. Arten har aldrig været almindelig i Danmark, da vi ligger på nordgrænsen for udbredelsesområdet. Bestanden har bølget frem og tilbage siden den første indvandring i 1940'erne. Det første par blev registreret i Nakskov Indrefjord, hvor Fugleværnsfonden senere hen skulle få et naturreservat i 1987.

Genkomst efter 50 år

I 1970'erne forsvandt arten helt fra Danmark, sandsynligvis som følge af forringelser i vandmiljøet, idet rødhovedet and foretrækker klarvandede søer. Siden den tid er vandmiljøet atter forbedret og det har betydet, at rødhovedet and igen etablerede sig omkring årtusindskiftet.

Også denne gang har det været Lolland, der lå for, nærmere bestemt Maribosøerne. I 2021 fandt arten så også igen til sit danske udgangspunkt, nemlig Nakskov Indrefjord, hvor et ynglepar med unger blev opdaget i sommerperioden. Det er altså omkring 50 år siden, at der har ynglet rødhovedet and her, og derfor lidt af en glædelig overraskelse.

Forbedret vandkvalitet baner vejen

Genopdagelsen er samtidig et udtryk for, at vandkvaliteten i Indrefjorden er blevet bedre, hvilket selvfølgelig også er til glæde for de mange andre arter af andefugle, som lokaliteten er kendt for.

Fugleværnsfonden glæder sig over, at rødhovedet and atter er at opleve i Nakskov Indrefjord og håber, at den i de kommende år har mulighed for at udvide og styrke sin bestand i området.

Nakskov Indrefjord set fra oven. Foto: Jørn Dyhrberg Larsen

Rødhovedet hunand med unger i Nakskov Indrefjord. Foto: Ole Friis Larsen

NATURRESERVATET NAKSKOV INDREFJORD

Nakskov Indrefjord har nu om dage karakter af at være en sø frem for en fjord, og var i 1960'erne udsat for omfattende næringsstofforurening. Fugleværnsfonden erhvervede en del af området i 1987. Selve naturreservatet ligger i den sydvestlige del af indrefjorden og omfatter et stort rørskovs område og en del af søfladen. Stedet er en rigtig fin lokalitet at kigge på rastende andefugle i vinterhalvåret. Se mere på www.fugleværnsfonden.dk.

FUGLENE

KASSESUCCES I RUSLAND

Efter blot 2 år er Fugleværnsfondens nyeste naturreservat godt i gang. Især takket være arbejdsgruppen, som har sat redekasser op i det gamle skovareal, der udgør størstedelen af naturreservatet. Her blot et halvt år efter opsætning er der allerede kontant afregning ved kasse 1, 2, 3 og mange flere.

Af Hanne Havemose

Flere gamle træer til fuglelivet

Rusland består primært af gammel løv- og fyrreskov. Området har i mange år fået lov til at passe sig selv, nogle steder med træer, som er mere end 150 år gamle.

I Danmark er der generelt mangel på gammel, urørt skov, og Fugleværnsfondens formål med

købet af Rusland er at beskytte naturtyper som disse, så de fortsat bevares, som det de er, skove med gamle og døde træer.

Manglen på gamle træer viser sig nemlig hos de sårbare hulerugende fuglearter, som mangler ynglesteder. Det gælder også i Rusland, hvor ynglemulighederne på sigt bliver mange nok i

takt med, at træernes alder bliver højere. Indtil da har den frivillige arbejdsgruppe valgt at tage sagen i egen hånd, for efterspørgslen er større end udbuddet! I Rusland har stær, vende-hals, tårnfalk og broget fluesnapper i løbet af 2021 således fået flere boliger til rådighed med 'projekt redekasse', som kun lige er begyndt.

Arbejdsgruppe med knofedt

Efter Fugleværnsfondens erhvervelse af Rusland i 2019, gik der ikke længe før en flok engagerede frivillige meldte sig til at pleje naturreservatet, hvor de har været godt i gang lige siden. De har lavet fugleoptællinger, haft faste månedlige arbejdsdage, fyldt folderkasser og meget mere.

Og ikke nok med det. De har lagt en plan. En nøje tilrettelagt plan for at skabe flere ynglemuligheder for hulerugende fugle i stedet for at vente på, at der er nok naturlige redehuller. Over de næste par år skal godt 60 redekasser derfor sættes op i området på udvalgte steder, hvis det står til den frivillige arbejdsgruppe. Og det gør det. Inden dette års ynglesæson har de nemlig nummereret og derefter opsat de første kasser.

Den frivillige arbejdsgruppe i fuld sving

FRIVILLIGHED

Nummererede fuglekasser og gevinsten: æg og unger fra broget fluesnapper. Alle fotos: Bo Thyge Johansen

Opsætning er ikke for sarte sjæle

Al opsætning blev foretaget i løbet af foråret. Til de særligt tunge tårnfalkekasser trådte en 'ekspert' fra arbejdsgruppen til. For der skal både seler og sikkerhedsudstyr til, når tunge kasser skal hejses op på deres rette hylde i høje gamle træer. Ud fra arbejdsgruppens oversigt over relevante steder at hænge nye boliger op til fuglene, blev alle kasser nøje sat op. Derefter var det bare at vente på resultatet, som heldigvis viste sig at være værd at vente på.

Mission broget fluesnapper

Siden midten af 1990'erne er den danske bestand af broget fluesnapper gået så kraftigt tilbage, at skove, parker og haver i dag kun huser halvt så mange ynglepar. Så da én af kasserne kunne fremvise de smukkeste blå æg, som umiddelbart ikke tilhørte de mere almindelige arter som musvit og mejser, var det forhåbningsfulde spørgsmål: er det mon?

En rundspørge blandt eksperter bød på forslag som rødstjert og rødhals inden den landede på ... ja, broget fluesnapper. En af de arter, som Fug-

leværnsfonden ønsker at gøre noget mere for på skovarealer som disse, selvom dens tilbagegang i Danmark også kan skyldes faktorer i udlandet, som forringede levevilkår på deres trækrute og i deres vinterkvarterer i Afrika.

I alt var der en pæn ynglesucces i kasserne her første år, hvor over en tredjedel af kasserne blev benyttet. Den endelige redegørelse afventes imidlertid til alle kasser er sat op. Men at det ville gå så hurtigt med at skabe resultater, har kun givet arbejdsgruppen ekstra blod på tanden til at fortsætte det gode arbejde, og vi er spændte på at følge med, når der skal sættes flere redekasser op de følgende år!

BESØG SMUKKE RUSLAND

Fugleværnsfondens senest erhvervede naturperle udgør 15 hektar spændende natur, som er en del af det lokalt såvel som nationalt kendte Rusland, der har været et fredet område i mange år. Området ligger mellem Dronningmølle og Hornbæk i Nordsjælland, og som nabo til Tegners Museum og Statuepark, der rummer smukke statuer placeret i det åbne hedelandskab, er der rig mulighed for mange spændende oplevelser.

Naturrestativet indgår i et større mosaiklandskab med tilgroet hede med lyng og enebær, mose, overdrev, røgkær og eng. Udover et rigt fugleliv, som blandt andet byder på stor flagspætte, sortspætte, broget fluesnapper og træløber, er Rusland også botanisk og insektmæssigt spændende. Ude på den åbne lynghede vokser både opret og nikkende kobjælde, kornet stenbræk, tjærenelike og bakke-nelike. Nede ved Pandehave Å er der trævlekrone og plettet gøgeurt, og på de sandede veje lever en fin bestand af biul.

Bedste fugleoplevelser fås om foråret, men det unikke Rusland er et besøg værd året rundt.

FRIVILLIGHED

TRUT MED SEBASTIAN I FRONT

Af Hanne Havemose, fotos: Jørn Dyhrberg Larsen og Allan Gudio Nielsen

PROFIL 2021

I Fugleværnsfonden har vi haft en profil i 2021, som i den grad har ønsket at gøre en forskel, der kan ses med det blotte øje. Helt fra starten af har Sebastian Klein gjort det klart, at han ønskede at arbejde for mere natur til fonden. Og det er han lykkedes med.

At være profil for Fugleværnsfonden betyder, at man siger ja til kvit og frit at stille op uden anden betaling end, at man er med til at arbejde for vores sag. Og det må man sige, at også Sebastian, som den seneste i rækken, i den grad har gjort. Sammen har vi lavet kampagnen 'Giv os et trut i tranen' med det formål at samle midler ind til opkøb af flere hektarer til vores naturreservat Søgård Mose i Sønderjylland. Flere hektarer her er med til at styrke beskyttelsen af den sjældne hedemose, som udgør naturreservatets centrale del og naturtype.

Mange har allerede bidraget med større og mindre donationer. Samlet set er vi dermed godt på vej til at kunne købe endnu en bid natur til naturreservatet i 2022.

Et sidste trut

Selvom tranerne, som yngler i Søgård Mose, for længst har forladt deres fristed for i år, så er det stadig muligt at give dem et 'trut' med på vejen. Indsamlingen løber til og med december 2021 og opdateres løbende på www.fugleværnsfonden.dk, hvor I kan følge med. Vi 'fylder tranen', indtil vi har nok.

Hvorfor Søgård Mose?

Naturperlen Søgård Mose ligger i et ellers ensartet landbrugslandskab, som en af få tilbageværende hedemoser i Danmark. Klemte inde mellem opdyrkede marker er det en unik og sjælden naturtype under pres, som mange andre steder i landet helt er forsvundet. Mange sjældne dyr og planter, som er tilknyttet den særlige hedemosenatur, er i disse år truede. Deres levesteder forsvinder. Fugleværnsfonden arbejder mod denne tendens ved at beskytte det sårbare hedemoselev og tranerne, som nu er tilbage i mosen. Det gør vi gennem vores naturforvaltning, men også ved at udvide med opkøb, der hvor det er muligt.

Stort tak til Sebastian og til jer

Denne form for kampagne er helt nyt territorie for Fugleværnsfonden, men vi har fundet ud af, at det virker. Sammen kan vi virkelig købe naturen tilbage! En særlig tak til dette års profil for at gøre det muligt, og til jer, vores uundværlige støtter. Der kommer nyt på www.fugleværnsfonden.dk samt vores Facebookside, så snart købet er en realitet. Mere herom i 2022.

“ Den bedste måde at beskytte naturen på er ved at opkøbe den udenom økonomiske og politiske interesser. Det er det, Fugleværnsfonden kan. De opkøber områder og sikrer dem for fremtiden. Der skal ikke dyrkes noget, ikke udvindes noget. Det eneste, der skal ske på Fugleværnsfondens arealer, er, at der skal være god natur.
Sebastian Klein, profil for Fugleværnsfonden i 2021

Sebastian Klein kender fondens naturreservater rigtig godt

UDSÆDVANLIGT FUND PÅ ÅRETS BIOBLITZ

Bioblitz er en fast tilbagevendende begivenhed på Fugleværnsfondens naturarealer, som er med til at give et godt overblik over den rigdom, der gemmer sig. Og der er stadig plads til overraskelser, selv for en hærdet naturvejleder, som fortæller her.

Af Allan Gudio Nielsen

Årets bioblitz i Fugleværnsfonden var en gentagelse af de første to bioblitz, som vi afholdt i Vaserne og på Hyllekrog tilbage i 2013. Det er begge forholdsvis store naturreservater, og i 2013 nåede vi ikke helt ud i alle afkrogene, og det skulle der rodes bod på i år.

Især på Hyllekrog viste det sig at være en god beslutning med en gentagelse, for yderst på tangen blev der gjort et højt usædvanligt og sjældent fund: sandørentvist!

Sandørentvisten er Europas største ørentvist og kan blive næsten tre cm lang, hvilket næsten er tre gange så meget, som den almindelige ørentvist (*Forficula auricularia*), som vi alle kender. Sandørentvist er en ordentlig krabat, som med sine fine sandfarver og striber desuden er utrolig smuk. Det er den sjældneste af de fem danske vildtlevende ørentvist-arter og kendes kun med små bestande på Bornholm, Anholt, Mogenstrup Grusgrav, Møn og så nu på Hyllekrog.

Lever skjult

Vi har vel alle oplevet det lille gib af glæde, når en ørentvist pludseligt og uventet kommer til syne, fx når man skyller grønsager eller vender en gren i haven, der har ligget lidt mørkt og fugtigt. Det var netop under noget ilanddrevet tømmer, at sandørentvisten blev

opdaget på Hyllekrog. Også under indtørret tang og kokasser blev der til stor jubel fundet flere.

Ligesom sine slægtninge vil sandørentvisten helst bo, hvor der er lidt fugtigt, og den graver derfor lange gange i sandet, hvor der netop er både mørkt og fugtigt. Gangene kan blive helt op til to meter lange. Her opholder ørentvisten sig om dagen og kryber først ud for at finde føde eller en mage, når det er mørkt. Finder hannen en parringsvillig hun om efteråret, bliver hun inviteret ned i gangen, hvor parret overvintrer sammen. Om foråret forlader hannen gangen, og hunnen bliver tilbage for at lægge æg og pleje ungerne. På Hyllekrog fandt vi både nymfer (unge ørentviste), hunner og hanner, og bestanden ser ud til at stortrives, selv om de kun er fundet på en strækning af cirka 100 meter ud af den mere end syv kilometer lange sandtange.

Sejlivet myte

Og lige til slut – nej, ørentviste lægger ikke æg i vores ører. Myten er nok opstået på grund af insektets navn, som dog kommer af ørentvistens små vinger, der godt kan minde om et menneskeligt øre. Men det er en ret sejlivet myte. Der er ligefrem nogle, der har en fobi og som ikke kan sove uden at have ørerne dækket til af frygt for, at der flytter en ørentvist ind. Her vil tanken om en kæmpe stor sandørentvist på gale veje nok kunne give slemme mareridt...

Kom bare an! Hannen hos sandørentvisten ligner en vred skorpion, når den forstyrres. Fotos: Allan Gudio Nielsen

VI ELSKER VETERANER!

I Fugleværnsfonden veteraniserer vi for at kompensere for den akutte mangel på gamle træer og dødt ved, som er så afgørende for en lang række fuglearters føde og redemuligheder. Men hvad betyder det egentlig?

Af Emilie Berg Schmidt

Gennem århundreder har mennesket optimeret skovdriften med øje for at maksimere produktionen af træ. Derfor finder man i dag store arealer med bevoksninger præget af systematik og homogenitet. Træer, der er syge, skadede, krogede eller krumme, fjernes til fordel for rette slanke stammer. Det laver godt tømmer, men skaber mangel på føde og redelokaliteter for vores fugle. Derfor giver Fugleværnsfonden en hånd til de arter, der er knyttet til skovhabitatet. Blandt andet gennem aktiv veteranisering.

Veterantræer og dødt ved sikrer fuglelivet

Når man taler om veterantræer, taler man typisk om gamle træer, der har en stor stammediameter. I træets alderdom ses et gradvis forfald, hvor dele af træet angribes og langsomt nedbrydes af svampe og mindre hvirvelløse dyr. Men med veterantræer taler man faktisk også om yngre træer, som har de samme karakteristika som de gamle veteraner på grund af sygdom eller skader.

Veterantræer er vigtige levesteder for mange af de svampe og smådyr, der lever af at nedbryde ved, som er den hårde masse i stammer og grene. Træerne nedbrydes langsomt indefra, helt eller delvist, mens barklaget forsyner kronen med vand og næringsstoffer. Således står nogle træer som veteraner i mere end hundrede år og huser talrige organismer, der indgår i adskillige af skovens fødekæder. Dødt ved kan des-

uden også stamme fra afbrækkede grene eller fra træer, der pludseligt dør som følge af ex. stormfald.

Døde træer er fødetræer

Dødt ved danner både i stående og liggende form gode habitater og fødekilder, der tilgodeser mange forskellige fuglearter. Særligt i vinterhalvåret udgør smådyrene i det døde ved en helt essentiel fødekilde for de insektædende fugle, og der er en direkte sammenhæng mellem antallet af overvintrende fugle og mængden af dødt ved i en skov. Om sommeren sikrer veterantræer desuden redesteder til de hulerugende fuglearter, som spætter, mejser, ugler og mange flere.

Veteranisering i Fugleværnsfonden

I langt de fleste danske skove findes imidlertid meget begrænsede mængder af dødt ved og veterantræer. Det råder vi bod på i Fugleværnsfondens skove og skovpartier, hvor vi sikrer plads til de kroede og skæve eksistenser og efterlader gamle træer til naturligt henfald. Nogle af vores nyere skove kræver dog en mere aktiv genopretning, hvis vi ikke vil vente alt for længe på, at de naturlige levesteder igen opstår. Derfor veteraniserer vi, og det gør vi ved at efterligne naturens skader og fejl på træerne. Det kan være afrevne grene, lynnedslag, svampeangreb ved rodudløb og skrab fra store græssere, der efterlignes ved ringninger, afbarkning og sprængninger. Ved aktivt at skade træerne kan de nemlig udvikle veterankarakterer tidligt i væksten.

Barken beskytter træet, men ved at lave huller og skader gives der adgang for svampe og smådyr. Skaderne laves i forskellige højder, dybder og udformninger for at sikre variation i nedbrydningsrate. Sprængninger ved træets basis imiterer desuden et lynnedslag, og skaber perfekt redelokalitet til flagermus. Foto: Anders Krovgvig

Ved grenbasis udhules træet med motorsaven for at sikre redelokaliteter. I løbet af et år eller to vil dette fremstå som en naturlig hulhed i træet. Foto: Anders Krovgvig

Rusland står for skud

I efteråret 2021 blev én af de mere omfattende veteraniseringer iværksat i fondens naturreservat Rusland i det nordsjællandske. Her blev ca. 1 hektar i reservatets sydvestlige ende veteraniseret med en bred vifte af virkemidler. Der blev udført en blanding af langsomt og hurtigt virkende indgreb med spil, motorsav og dynamit. Formålet er ikke blot at skabe store mængder af dødt ved, men også at sikre et bredt udbud af ved i forskellige nedbrydningsstadier. Vi ser frem til at følge udviklingen i de kommende år og forventer, at tiltagene vil sikre et endnu rigere fugleliv i naturreservatet.

NATURFORVALTNING

Mød bestyrelsen:

EJ BLOT TIL PYNT

Fugleværnsfondens frivillige tæller over 250 engagerede mennesker, og antallet stiger støt. Men vidste du, at i det tal indgår også Fugleværnsfondens bestyrelse? Bestyrelsen består af 12 medlemmer, som alle arbejder frivilligt og ulønnet. De brænder også for fuglene og naturen, og de dedikerer deres tid og kræfter til det vigtige arbejde med at udstikke fondens overordnede retningslinjer og værne om økonomien. De bidrager med en lang række vigtige professionelle kompetencer, som skaber en tryk ramme om fondens fremdrift. Vi har spurgt et par af dem om deres baggrund for at deltage i vores fælles arbejde for mere natur i DK.

Af Hanne Havemose

Foto: Jorn Deleuran

"Jeg ønsker først og fremmest at give mit bidrag til, at FVF kan leve op til sin ambition om at være bedst i Danmark til naturforvaltning og formidling. Samarbejdet i bestyrelsen og vore livlige diskussioner, og ikke mindst samarbejdet med vore fantastiske dygtige og engagerede medarbejdere giver mig stor glæde. Som meget naturengageret og aktiv i DN's lokalbestyrelse følger jeg ivrigt med i naturforskning, naturpolitik og naturdebat og mener, jeg kan bidrage i FVF's bestyrelse med den viden.

/Jonna Odgaard

"Drivkraften til arbejdet i fondens bestyrelse finder jeg i at bidrage til at sikre en god forvaltning og udvikling af Fugleværnsfondens naturreservater. Et arbejde, der er med til at skabe gode levesteder for fugle, og samtidig sikrer god mulighed for at opleve dem. Jeg sætter pris på, at det frivillige arbejde i bestyrelsen giver synlige resultater for både fugle og de mange andre dyr og planter, som reservaterne er levested for. Samtidig nyder jeg det sociale og relationelle i samarbejdet med de øvrige frivillige og medarbejderne i fonden.

/Klaus D. Fries

"Jeg ser det som en pligt og et privilegium at deltage i frivilligt arbejde, og kan ikke tænke mig noget bedre sted end Fugleværnsfondens, der opfylder et enestående formål. Jeg sætter stor pris på at besøge reservaterne og ikke mindst på arbejdet i bestyrelsen med kollegaer, der med vidt forskellig baggrund og faglighed yder store bidrag. If. fondens vedtægter skal juridisk sagskundskab også være repræsenteret i bestyrelsen, hvilket jeg kan bidrage med i kraft af mit mangeårige virke som advokat. Hertil kommer min erfaring fra andre bestyrelser, herunder også andre NGO'er.

/Peter Lambert

FRIVILLIGHED

FUGLEVÆRNSFONDENS BESTYRELSE:

Martin Iversen, formand, fhv. viceskoleinspektør
 Ole H. Jørgensen, næstformand, fhv. kommunaldirektør
 Henrik Nepper-Christensen, fhv. departementschef
 Martin Kviesgaard, bankdirektør
 Peter Friis Møller, forstkandidat, forfatter, skribent
 Torben Bøgeskov, fhv. naturcenterleder
 Egon Østergaard, formand for DOF, fhv. lærer
 Nils-Erik Norsker, advokat
 Jonna Odgaard, journalist og forfatter
 Steen Riisgaard, bestyrelsesformand fhv. direktør
 Klaus D. Fries, centerleder
 Peter Lambert, advokat

*Fugleværnsfondens sekretariat og bestyrelse til seneste møde i oktober 2021. Det blev afholdt ved Ranvstrup Sø på Sydsjælland med tid til besøg i naturreservatet og det nye fugletårn samt hos den frivillige arbejdsgruppe samme sted.
 Foto: Jørn Dyhrberg Larsen*

Årtiers fugleoplevelser fra barndommens nøddekriger i præstegårdshaven til dette efterårs træfugle ved Vadehavet bærer begejstringen. Glæden ved solsortens forårssang eller de seriøse optællinger giver mening. Fuglebeskyttelse er det naturlige mål. Derfor er Fugleværnsfonden mit rette ståsted. Her samles det hele: fugletællinger, tilsyn, praktisk forvaltning, formidling, organisationsarbejde og for mig især opgaven som formand for fondsbestyrelsen, hvor de drejer sig om både fugle og om mennesker. Fugle og fond – det er faglighed og fornuft krydret med følelser og fornøjelse. /Martin Iversen

Som formand for Dansk Ornitologisk Forening er jeg ifølge fondens vedtægter født medlem af bestyrelsen. Jeg har derfor været en del af den siden 2011, og jeg glæder mig over den meget gode relation mellem forening og fond, der begge virker for fuglenes bedste, men på hver vores felt og måde. Mange af DOF's medlemmer nyder godt af de gode forhold, som fonden leverer til fuglene, og det er en stor glæde, at vi også kan tilbyde gode naturoplevelser for andre fugle- og naturinteresserede danskere.

/Egon Østergaard

Jeg har set på fugle, siden jeg var 14. Som biologistuderende var jeg efter Fugleværnsfondens start i 1966 en kort tid deltidsansat. Senere var jeg kasserer i DOF inden mit civile arbejde i lang tid forhindrede mig i at bruge tid på fuglene. Nu har jeg igen fornøjelse af at arbejde sammen med dygtige kolleger i fondens bestyrelse, hvor jeg som tidligere kommunaldirektør kan bidrage med min viden om, hvordan kommuner fungerer. Størst er dog glæden ved kontakten med dygtige medarbejdere og de frivillige ildsjæle, der udgør Fugleværnsfondens DNA.

/Ole Have Jørgensen

Jeg sætter stor pris på at være med til at angive retning for det fantastiske arbejde, som fondens medarbejdere og mange frivillige udfører. Det er også en stor glæde, at vi ved bestyrelsesmøderne sammen kan se resultaterne af vores fælles arbejde. Min erfaring som naturcenterleder, naturvejleder og projektleder har givet mig en værdifuld indsigt i mange faglige og praktiske forhold vedrørende naturforvaltning og -formidling samt i at samarbejde med myndigheder, foreninger og frivillige borgere, som jeg anvender i mit arbejde for Fugleværnsfonden.

/Torben Bøgeskov

SKESTORKEN

År 2021 blev endnu et godt år for skestorken i Danmark, hvor den forsætter sin fremgang. Det er dog stadig primært i Jylland, at den har haft ynglesucces. Men også på Fyn har man kunne glæde sig over flere og flere af denne lidt pudsigt udseende art i det tidlige forår og henover sommeren. Så hvornår bliver det Fugleværnsfondens tur? Vi venter fortsat spændt.

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Ikke en stork

Vi må vist hellere få slået det fast til en begyndelse: Selv om skestorken har lang hals, næb og ben, så hører den ikke til storkefamilien, ligeså vel som natravnen ikke hører til kragefuglene eller stormsvalen til svalerne. Skestorken hører til ibisserne, som omfatter 32 arter, som mest er udbredt i troperne. Skestorken er den eneste art i familien, der yngler i Danmark, men vi får med jævne mellemrum også besøg af sort ibis.

Ny ynglefugl i Danmark

Skestorken er en forholdsvis ny ynglefugl i Danmark. I 1928 lykkedes det tre ynglepar at undslippe ægsamlere, jægere og anden forstyrrelse, og fire unger kom på vingerne det år. Siden forsvandt fuglene, dog yngede nogle få par i 1940'erne og 1960'erne. Først fra 1996 fik skestorken for alvor bidt sig fast som ynglefugl, og nu yngler omkring 500 par herhjemme.

FUGLENE

BREDER SIG...

Fyn er fin

Tidligere var det kun i Jylland, der ynglede skestork, hvor nogle af de største kolonier findes i Limfjorden og i Ringkøbing Fjord. Men med et ynglefund i det fynske sidste år, er det nu ikke længere jyderne, som har patent på de danske ynglefugle. Måske var det et fynsk ynglepar, som i september rastede i flere dage i Tryggelev Nor på Sydlangeland? Også i Bøjden Nor på Vestfyn blev der i år set skestork. De er i de senere år blevet mere og mere almindelige i det fynske.

Arten er med andre ord i god fremgang, og med klimaændringerne vil vi sandsynligvis se den brede sig endnu mere østpå i de kommende år. Det er altså ikke urealistisk, at vi med tiden vil se den som ynglefugl i et af Fugleværnsfondens naturreservater. Tryggelev Nor på Sydlangeland og Nyord Enge ved Møn er gode bud på ynglelokaliteter.

Under fødesøgningen bevæger skestorken sit karakteristiske skeformede næb sidelæns fra side til side gennem vandet

FUGLENE

FUGLEFORVALTNING I ET

Fugleværnsfonden har i 2021 haft fornøjelsen af at have Jacob Irgens-Møller Nielsen i virksomhedspraktik. Forløbet var en del af Jacobs biologistudie på SDU, hvor han har specialiseret sig i brugen af droner i naturforvaltning. Netop dette område har stået højt på Fugleværnsfondens ønskeliste, og praktikken var derfor en oplagt mulighed for begge parter i det videre arbejde med at integrere droner i forvaltning af natur- og fugleområder.

Af Jørn Dyhrberg Larsen

Jacob i aktion. Foto: Torben Nielsen

Igennem 17 uger har Jacob hen over sommeren overfløjet fondens naturreservater Saksfjed-Hyllekrog, Tryggelev Nor, Nyord Enge og Sølsted Mose. Opgaven har primært været at producere detaljerede kort over områderne. Dette er gjort ved at tage billeder lodret nedad, mens dronen flyver transekter frem og tilbage over området, såkaldte ortofotos. Det er i princippet samme teknik, som kendes fra korttjenester som Kortforsyningen eller Google Maps, men med drone kan det gøres fra lav højde med meget højere billedopløsning og detaljegrad til følge. De mange billeder er herefter "syet sammen" – en teknik, man også kender fra fx panoramafunktionen på mobilkameraet. Antallet af billeder kan dog nemt komme op på flere hundrede, så det er en tung opgave for computeren. Produktet kaldes en ortomosaik og er således et stort luftfoto i meget høj opløsning sat sammen af de mange enkeltbilleder taget af dronen. Da billederne indeholder placeringsinformation fra dronens GPS, er luftfotoet samtidig georefereret – dvs. det ligger på det rigtige sted, når man efterfølgende åbner billedet i et kortbehandlingsprogram (GIS).

Rynket rose

Mulighederne stopper dog ikke her. Fugleværnsfonden har igennem mange år kæmpet med den invasive plante rynket rose. Især i de store

naturreservater kan det være svært til fods at kortlægge udbredelsen af rynket rose præcist, og der kan være ny opvækst, som er svær at opdage. Med dronekortlægningen kan ortomosaikken analyseres med billedgenkendelses-software, der kan finde planterne ud fra forskellige parametre, blandt andet farvesammensætning og struktur, og tegne dem ind på det digitale kort. Dette er en meget effektiv metode for Fugleværnsfondens naturforvaltere til at holde øje med udviklingen af invasive plantearter i fondens naturreservater.

Hydrologi

Hydrologimodellering, altså analyser af vandets bevægelser i reservatet, er endnu en mulighed i efterbehandlingen af dronebillederne. Billederne er meget detaljerede, og når de kombineres med kontrolpunkter lavet med GPS på jorden, kan softwaren beregne højdeforskelle på få centimeter. Resultatet er en såkaldt digital højdemodel for området. Programmet kan herefter vise, hvilken vej vandet vil løbe i forskellige scenarier, og man kan digitalt afprøve, hvilken effekt det vil have for vandet i området – og dermed også for fuglelivet – hvis man ændrer på vandets forløb forskellige steder. Forvaltningsmæssigt er det en kæmpe fordel på forhånd at have viden om, hvordan vandet i området vil reagere, når en entreprenør fx sættes til at lukke en tidligere

NYT PERSPEKTIV

Rørskov og Fugleværnsfondens Innovative Observationsskjul i Tryggelev Nor set fra oven. Foto: Jacob Irgens-Møller Nielsen

grøft, og det giver muligheder for effektivt at gøre forholdene for fuglelivet bedre.

Vejen frem i svært tilgængeligt terræn

Endnu et eksempel på dronernes nærmest uendelige udnyttelsesmuligheder er undersøgelse af svært tilgængelige områder. En overvejelse i Fugleværnsfonden var om en rørskovsbevokset holm i Tryggelev Nor skulle ryddes, så den ville være attraktiv som yngleø for terner. Dronefotos viste

dog, at netop denne ø har en meget høj tæthed af reder af rørskovsfugle i forhold til andre dele af rørskoven i reservatet, så ideen om rydning blev opgivet.

Praktikperioden udgjorde afslutningen på Jacobs uddannelse som biolog på SDU. Fugleværnsfonden siger mange tak for den store indsats, tillykke med den nyhvervede titel og god vind i dronen fremover.

Eksempel på kortlægning af rynket rose før og efter automatisk genkendelse

NATURFORVALTNING

FØRSTE ODDER I TRYGGELEV NOR

Tekst og foto: Sven Erik Rasmussen

Selvom Fugleværnsfondens Innovative fugleskjul (DIO i daglige tale) på Sydlangeland byder på fantastiske nærfugleoplevelser, så blev Sven Erik Rasmussen, ivrig fuglekigger og fotograf, noget nær væltet bagover af noget helt andet en stille sommeraften. Hvorfor kan I læse her:

'1 maj havde jeg fornøjelsen af et ophold i sommerhus ved Tryggelev Nor på Langeland. Jeg er fast bidragyder til Fugleværnsfonden, og jeg havde glædet mig meget til at se det nye skjul med spejlglas i højde med vandoverfladen.

De første fire dage var jeg alene og senere stødte en ven til. Vi er begge ivrige fotografer og skulle derfor tilbringe meget tid i skjulet både morgen og aften. På tredjedagen, mens jeg var alene, sad jeg i skjulet efter solen var gået ned, og det var ret mørkt. Jeg var så småt ved at pakke sammen, da jeg pludselig ser bevægelse i vandet af noget stort, der svømmer i overfladen. Kæmpefisk, mink, bæver? Tanker flyver igennem mit hoved, mens jeg med kikkerten ser silhuetten af et stort dyr, der svømmer væk fra mig og mit kamera og ud mod nogle ænder på pynten. Derude går den i land, og da den viser sig i profil, er jeg ikke i tvivl. Det er en odder! Mens jeg holder vejret, står den lidt og kigger sig omkring, hvorefter den går lige på hovedet i vandet igen og svømmer ud af, rundt om pynten og er væk.

I håbet om at den skulle vende tilbage, nøjedes jeg med kun indvendigt at råbe et højt "YES YES DET VAR EN ODDER!". Det var min første oplevelse med odder, og den skulle vise sig at blive bedre endnu. For nu var den ubemærket kommet tilbage og svømmede rolig rundt og kom nærmere spejlglasruden, hvor jeg sad. Kameraet kom igen i brug, mørket gjorde det svært at fokusere, men den svømmede ganske langsomt nærmere skjulet, og da den var cirka fire meter fra skjulet, virkede det som om vi havde øjenkontakt, den blinkede til mig og forsvandt ned i vandet. Og det var så det sidste, jeg så til den. Jeg sad længe og ventede, men snart var det så mørkt, at jeg ikke kunne se noget. Efterfølgende var vi flere aftner i skjulet og håbede på, at den ville komme tilbage igen, men det gjorde den ikke.'

Odder i DK og i FVF

Odderen er et ganske stort dyr. En voksen hanodder vejer 10 – 12 kilo og måler cirka 130 cm. Tidligere var den udbredt over hele landet, men jagt, bifangst i åleruser, trafikdrab og forurening af søer og åer har reduceret bestanden, så en optælling i 1980 kun talte 100-200 dyr. Heldigvis har man vendt tilbagegangen, og i dag skønnes den danske bestand at tælle mere end 1000 dyr med hovedudbredelse i Jylland. I Fugleværnsfondens naturreservater er der set odder ved Stubbe Sø og i Sølsted Mose. Men aldrig før i Tryggelev Nor på Langeland.

Fugleværnsfondens Innovative fugleskjul (DIO) er udviklet med envejsruder i vandhøjde, hvor betragteren kan sidde indenfor i ro og mag og opleve naturen helt tæt på. Der findes pt. to af slagsen: i Tryggelev Nor på Sydlangeland og et lidt mindre i Stubbe Sø på Djursland. Se mere på www.fuglevaernsfonden.dk.

KONKRET BIDRAG

Der er flere besøgende, som efter at have besøgt vores naturområder ønsker at give en donation til vores arbejde for natur og fugle. Det kan man gøre på mange måder: ved donation, som frivillig eller som fx Hanne og Per, der har været på mange ture ved Ravnstrup Sø. Efter nærmere aftale har de i 2021 doneret et bordbænkesæt til naturreservatet. Med til historien hører desuden, at de helt selv leverede og opsatte den nye publikumsfacilitet!

En anden måde at være med til at gøre en forskel er via virksomhedsstøtte. Som fx Ingeniørforeningen, der har været på medarbejdertur og efterfølgende doneret et beløb til vores arbejde. I Fugleværnsfonden er vi taknemmelige for alle former for bidrag, der er med til at skabe mere natur og flere fristeder. Tak for det!

KRATLUSKERSTI

'Landsende' er det yderste krat i en del af fondens naturreservat Stormengene på Rømø sydspids. Blandt fuglekiggere er krattet kendt som et af de bedste steder i det sydvestlige Jylland at "kratluske" efter småfugle både forår og efterår. Hvert år observeres her mange sjældne trækgæster såsom lille fluesnapper, hvidbrynet løvsanger og dværgværling og ind imellem også meget sjældne gæster som brun løvsanger. Også om sommeren er krattet interessant, da her yngler mange småfugle.

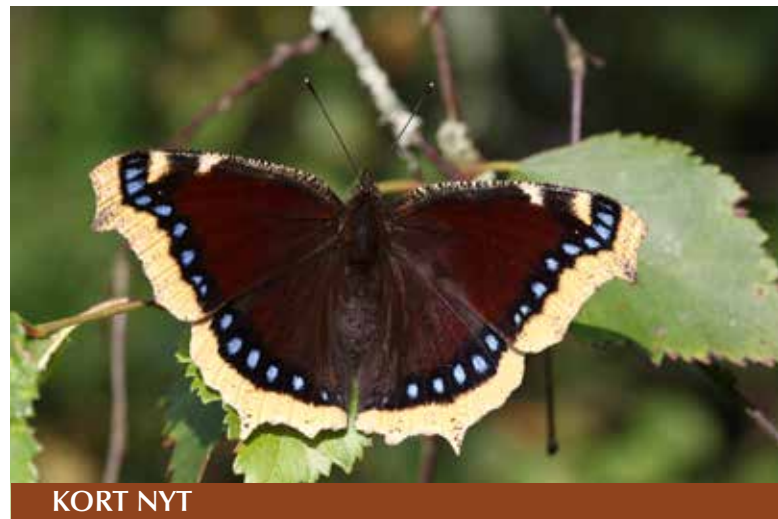
I 2021 fik Fugleværnsfonden bevilliget midler af Nationalpark Vadehavets udviklingspulje til at etablere en "kratlusker-sti", der snor sig igennem Landsende. Der er nu ryddet en fremkommelig sti gennem krattet. Kom selv og se!

SØRGEKÅBETRÆK

Allerede fra morgenstunden den 1. september var der noget i gærde på rovfugledagen ved Hyllekrog. To sørgekåber daskede dovent rundt mellem de fremmødte og stjal al opmærksomheden fra rovfuglene. I løbet af dagen lagde hele ni smukke purpurfarvede sommerfugle vejen forbi og i hele Saksfjed Inddæmning blev der set endnu flere.

Vi skal tilbage til 2006, før vi sidst havde en stor invasion af sørgekåber! De mange sørgekåber i det østlige Danmark kom imidlertid ikke som den helt store overraskelse. Allerede sidst i juli blev der meldt om utroligt mange sørgekåber fra det sydøstlige Finland og Baltikum, som trak mod Sverige. En del af dem fortsatte i løbet af sensommeren videre til Danmark, hvor det hele kulminerede i starten af september. Desværre trives sørgekåben ikke så godt herhjemme. De kan godt lide varme og tørre somre og en vinter med stabilt fastlandsklima.

KORT NYT

SANGLÆRKELAND

Vores naturreservat Nyord Enge ved Møn udgør et af Østdanmarks vigtigste levesteder for ænder, gæs og vadefugle. Især viben har de seneste år haft stigende ynglesucces i modsætning til mange andre steder i Danmark. Den omfangsrige, beskyttede engnatur udgør 205 hektar og er et sandt trækplaster for fuglelivet.

I 2021 blev optællingen for ynglefuglene udvidet til også at gælde sanglærke og bød på endnu en god nyhed: Danmarks tidligere nationalfugl er nemlig rykket ind i stort antal. Intet mindre end 329 syngende hanner blev talt i foråret af konsulentfirmaet Avifauna Konsult. Bestanden i naturreservatet er med andre ord stor og tæt - faktisk så tæt, at der blev talt en ny syngende sanglærke for hver 40-50 meter.

Generelt set er sanglærkebestanden faldet støt siden 1970'erne på grund af manglende levesteder, men det tegner til, at også sanglærken finder fristed ved Nyord Enge.

Foto: Jan Skriver

KORT NYT

NYT TÅRN TIL NYORD ENGE

Måske skal sanglærkerne ses til næste år fra Fugleværnsfondens spritnye fugletårn?

Har du været en tur forbi Nyord Enge ved Møn for nyligt, har du måske bemærket, at der har været heftig byggeaktivitet på det seneste. Det gamle fugletårn er efter 30 års brug blevet for gammelt og udslidt, og takket være midler fra AP Møller Fonden, Friluftsrådet, Familiefonden og Aage V. Jensen Naturfond er det blevet muligt at opføre et helt nyt. Tårnet er designet af arkitekt Tobias Jacobsen, opført af TTS Tømrerfirma og ligner de seneste fugletårne opført ved hhv. Ravnstrup Sø og Gulstav Mose.

Foruden tårnet bliver handicaprampen renoveret, p-pladsen udvides og der opføres en ny plancheudstilling om fuglene og naturreservatet. Vi glæder os til at levere endnu bedre fugleoplevelser med nemmere adgang og bedre udsigt fra det nye tårn. Lægger du vejen forbi, så husk kikkert/teleskop, da der ikke er direkte adgang til engene af hensyn til fuglelivet.

Rutevejledning og bedste tid for besøg se www.fuglevaerensfonden.dk.

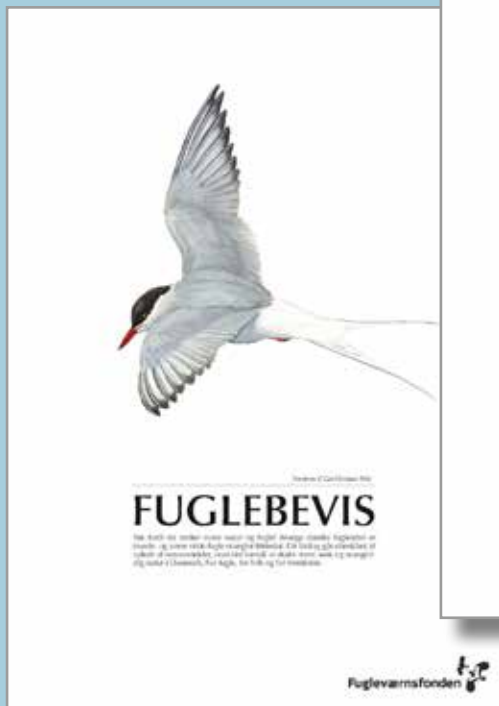

FUGLEBEVISER - ET NYT SAMLEOBJEKT?

I 2021 har vi søsat en ny måde at støtte fuglene på, og som vi selv nyder hver dag på sekretariatet, hvor de allerede er kommet op at hænge i fine rammer. De smukke fugle er udarbejdet af fuglekunstner Carl Christian Tofte, som har doneret akvarellerne til formålet, og de er printet kvit og frit af vores trykkeri, STEP PRINT POWER.

Alle bidrag fra fuglebeviserne er øremærket opkøb af nye arealer eller udvidelse af et allerede eksisterende naturreservat i Fugleværnsfonden. Og du kan være med. Med et fuglebevis, er du med til at skabe mere natur og opkøbe flere fristeder, ikke kun for fuglene men for truede plante- og dyrearter i det hele taget, samtidig med at du kan give en flot gave til én, du holder af. Eller til dig selv.

Indtil videre tæller udvalget fire forskellige arter: rødhals, traner, rødrygget tornskade og havterne. Men der kommer flere! Følg med udvalget og bestil på www.fuglevaernsfonden.dk/fuglebeviser. Hvad kan det ikke blive til?

KORT NYT

ØKONOMISK BERETNING FOR 2020

Fondens erhvervsindkomst, som primært stammer fra indtægter i forbindelse med afgræsning af engarealer, udgjorde 1.457 t.kr. i 2020. Afgræsningen er et vigtigt led i den naturpleje, der finder sted i mange af naturreservaterne, med henblik på at forbedre fuglenes vilkår, herunder især de truede og sårbare fugles levevilkår.

Af de øvrige indtægter i 2020 hidrører 3 mio. kr. fra fonde og legater. Indtægten fra gaver er steget i forhold til året før og andrager i 2020 ca. 1,23 mio. kr., mens indtægten fra arv i 2020 udgør 1,93 mio. kr. Fugleværnsfondens indtægter fra arv har i mange år været mellem 0,3 mio. kr. og 15,3 mio. kr. Indtægten fra arv i 2020 var næsten på niveau med det budgetterede (2 mio. kr.). Finansielle indtægter var i 2020 på 962 t.kr.

Årets indtægter i 2020 blev samlet set på 8,2 mio. kr. I 2020 blev 6,8 mio. kr. anvendt til naturreservaternes forvaltning og drift samt overvågning og formidling i henhold til fondens formål. 1,3 mio. kr. blev anvendt til administration.

Økonomisk set gav 2020 et overskud på 1,05 mio. kr. før opkøb af naturreservater. Der er i 2020 ikke opkøbt naturreservater, men større arealer er inddraget til Fugleværnsfondens formål, specielt i Tryggelev Nor, og det har kostet lidt til landinspektør og advokat.

Pr. 31. december 2020 udgjorde den samlede egenkapital 13,3 mio. kr. Heraf er grundfonden på 5,0 mio. kr., og en udligningsfond er på 6,0 mio. kr. Resten af egenkapitalen kan frit disponeres i henhold til fondens formål.

Egenkapitalen skal modsvare fondens langsigtede mål for naturreservaterne, sikre mulighed for relevante opkøb og samtidig være en buffer til imødegåelse af den usikkerhed, der er om indtægter og udgifter, når fondens aktiviteter er afhængige af gaver, arv og fondsmidler.

Fugleværnsfondens strategi og mål fremgår af fondens hjemmeside: www.fugleværnsfonden.dk, hvor man også kan læse årsrapporten for 2020.

VAGTSKIFTE I FUGLEVÆRNSFONDEN

Efter 9 1/2 år har Hanne Havemose valgt at stoppe som kommunikationsmedarbejder i Fugleværnsfonden pr. 1. november. Stine Bærentzen er ansat pr. 1. oktober til at overtage funktionerne vedrørende sekretariat og kommunikation. Stine er kandidat i journalistik og har 9 års erfaring som kommunikationsmedarbejder. Hun glæder sig til de mange spændende opgaver og til samarbejdet med alle, der er involveret i Fugleværnsfondens arbejde.

HVAD GÅR PENGENE TIL?

Figuren viser den procentvise fordeling af anvendte midler i 2020. Som det fremgår, er det fortsat Fugleværnsfondens overordnede mål, at brugen af fondens økonomiske ressourcer fordeles således, at udgifter til administration holdes på lavest mulige niveau.

OPKØB (1%)

FORMIDLING/FUNDRAISING (3%)

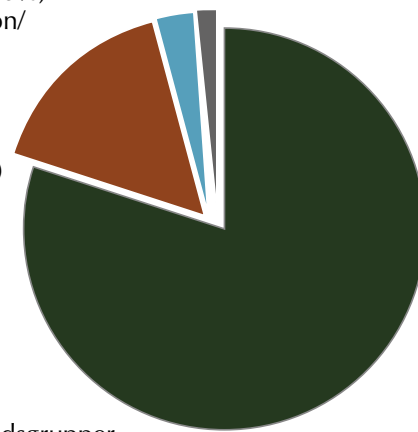
Guidede ture, formidlingsplaner, informationsmateriale, hjemmeside, indsamling

ADMINISTRATION (16%)

Kørsel, husleje, revision/regnskabsbistand, løn, kontorartikler, telefon, internet mv.

RESERVATPLEJE (80%)

Naturpleje projekter, overvågning, plejeplaner, konsulentbistand, ejendomsskatter, forsikring, publikumsfaciliteter, samarbejde med arbejdsgrupper, løn direkte relateret til reservater

Private bidrag

I årsskriftet har der tidligere været en navneliste med alle, som i årets løb har givet 500 kr. og derover i bidrag til Fugleværnsfonden. Det er desværre ikke længere muligt i henhold til persondataforordningen fra maj 2018, hvor der skal indhentes samtykke hertil. Det har vi ikke ressourcer til, men vi vil gerne takke alle for de meget fine bidrag til Fugleværnsfondens vigtige arbejde. De er værdsat hver og et og anvendt til fordel for Danmarks natur og fugle.

En særlig tak rettes til afdøde, som betænkte Fugleværnsfonden i deres testamenter i 2021

Derudover vil vi gerne takke for de bidrag, som er indgået til DOF via aftalerne om bidrag fra naturbeskyttere. Disse midler fordeles mellem DOF og Fugleværnsfonden, således at Fugleværnsfonden modtager 15 %.

Fugleværnsfonden vil gerne takke alle frivillige for det store engagement i 2021. Vi takker også alle fonde, virksomheder, myndigheder og private, som har bidraget med støtte i det forløbne år. En særlig tak skal rettes til følgende donatorer:

AP Møller Fonden, Miljøstyrelsen, Karen Krieger-Fonden, Aage V. Jensen Naturfond, Naturstyrelsen, Landbrugsstyrelsen, 15. juni Fonden, Slots- og Kulturstyrelsen, QATO Fonden, Friluftsrådet, ANT Fonden, Gubra ApS, Næstved Kommune, Ulla og Erik Hoff-Clausens Familiefond, Beckett-Fonden, Fabrikant Chas. Otzens Fond, Martin Pedersens Mindelegat, Torben og Alice Frimodts Fond, Velux Fonden, Otto Bruuns Fond. Lægehuset Wagnersvej, Fabrikant Mads Clausens Fond, Toosbuys Fond, Marguerite og Palle Mikkelsens Legat, Direktør J.P. Lund og Hustru Vilhelmine født Bugges Legat, Dyreværnsforeningen Svalens Fond, Lemvig-Müller Fonden, Nationalpark Vadehavet, Simon Spies Fonden, Fredensborg Kommune, Arne Sønderberg Frederiksens Fond, Sparekassen Rødby's Legat.

MØD, LIKE, DEL OS PÅ
FACEBOOK.COM/FUGLEVAERNSFONDEN

FUGLEVÆRNSFONDENS BESTYRELSE:
Martin Iversen, formand, fhv. viceskoleinspektør
Ole Have Jørgensen, næstformand, biolog
Henrik Nepper-Christensen, cand.polit.
Martin Kviesgaard, bankdirektør
Peter Friis Møller, forstkandidat, cand.silv.
Torben Bøgeskov, naturvejleder
Egon Østergaard, lærer
Niils-Erik Norsker, advokat, cand.jur.
Jonna Odgaard, journalist
Steen Riisgaard, mikrobiolog, cand.scient.
Klaus D. Fries, centerleder og cand.scient.
Peter Lambert, advokat

FUGLEVÆRNSFONDENS SEKRETARIAT:
Kristian Dammand Nielsen, direktør
Allan Gudio Nielsen, naturvejleder
Søren Ring, naturforvalter
Jørn Dyhrberg Larsen, naturforvalter
Emilie Nicoline Schmidt, naturforvalter
Hanne Havemose, kommunikationsmedarbejder
Stine Bærentzen, kommunikationsmedarbejder
Maja Lindholm Kvamm, studentermedhjælper
Ellen Hansen, frivillig
Peter Vadum, frivillig
... samt de over 250 frivillige i fondens reserverater

Vores nye arvefolder

Arv udgør en vigtig del af vores samlede bidrag, og vi oplever i disse år en stigning i antallet af henvendelser fra folk, der ønsker at vide mere om at skrive testamente til fordel for Fugleværnsfonden. Derfor denne arvefolder.

Med en testamentarisk gave til Fugleværnsfonden er du med til at sikre fremtiden for vores natur og vilde fugle. Uanset størrelse, tager vi det som et udtryk for stor tillid og støtte til vores arbejde med at beskytte og udvikle rige naturområder. Pengene går til:

- opkøb af nye områder
- naturbeskyttelse af de områder, vi har
- naturgenopretning de steder på vores arealer, der trænger

Vores nye arvefolder kan bestilles på:
Web: www.fuglevaernsfonden.dk/testamente
Mail: fvf@fuglevaernsfonden.dk
Telefon: 3328 3839

Fugleværnsfonden er fritaget for arveafgift. Hvis du beslutter dig for at betænke Fugleværnsfonden i dit testamente, kan du få gratis bistand og rådgivning. Kontakt direktør Kristian Dammand Nielsen for yderligere information. Alle oplysninger behandles fortroligt, og advokaten har tavshedspligt. Du kan også læse mere på www.fuglevaernsfonden.dk/testamente.

Fugleværnsfondens naturreservater:

- 1 NIVÅ BUGT STRANDENGE, Nordsjælland (2008) 20 hektar strandeng
- 2 VASERNE, Nordsjælland (1999) 14 hektar sø, ellesum, skov og krat
- 3 GUNDSØMAGLE SØ, Nordsjælland (1984) 61 hektar sø, rørskov, skov og krat
- 4 RAVNSTRUP SØ, Sydsjælland (1983) 9 hektar sø, rørskov og mose
- 5 ÆGHOLM, nord for Møn (1969) 2 hektar kystfugleø
- 6 NYORD ENGE, v. Møn (1971, 1989, 1990, 1991, 2001) 205 hektar strandeng og strandrørsump
- 7 BARUP SØ, Nordfalster (1988) 27 hektar rørskov, sø og krat
- 8 SAKSFJED-HYLLEKROG, Sydlolland (1995) 217 hektar løvskov, strandeng, strandfælles og klit
- 9 NAKSKOV INDREFJORD, Vestlolland (1987) 10 hektar rørskov og sø
- 10 GULSTAV MOSE, Sydlangeland (1971, 1976) 7 hektar rigkær
- 11 TRYGGELEV NOR, Sydlangeland (1975, 1981, 1997, 2004) 178 hektar sø, rørskov, eng og krat
- 12 ROHOLM, Odense Fjord (1978) 0,5 hektar kystfugleø
- 13 BØJDEN NOR, Sydvestfyn (1980, 2011) 43 hektar strandeng og brakvandsvig
- 14 SØGÅRD MOSE, Sønderjylland (1986) 23 hektar hedemose
- 15 BREMSBØL SØ, Sønderjylland (2013) 19 hektar sø og enge
- 16 SØLSTED MOSE, Sønderjylland (1993, 1994, 1996, 2013) 103 hektar hedemose
- 17 STORMENGENE, Rømø (1991, 1994) 43 hektar strandeng
- 18 STUBBE SØ, Djursland (2002) 23 hektar eng, overdrev og skov
- 19 BØVLING KLIT, Vestjylland (1979, 1983) 7 hektar strandeng
- 20 AGERØ, Mors (1982, 2002) 27 hektar strandeng
- 21 RÅBJERG MOSE, Nordjylland (1991) 0,5 hektar hedemose
- 22 SVARTINGEDAL, Bornholm (2017) 28 hektar skov
- 23 RUSLAND, Nordsjælland (2019) 15 hektar skov

Fugleværnsfonden

